

Atsakymai į jūsų klausimus

Šiame dažniausiai užduodamų klausimų dokumente yra apžvelgiami vyriausybės patarimai ir parama darbuotojams koronaviruso (COVID-19) protrūkio metu.

Norėdami pasitarti dėl šiame DUK aptartų klausimų ar dėl bet kokios darbo teisės aspekto, skambinkite (028) 9024 4401 ir paprašykite sujungti su darbo teisės konsultantu. Taip pat galite rašyti el. paštu employmentadvice@lawcentreni.org, bet būtinai nurodykite savo kontaktinius duomenis.

Ką daryti, jei blogai pasijusiu darbe?

Atsiradus naujam, nuolatiniam kosuliui ar pakilus temperatūrai, turite eiti namo. Turite likti namie ir saviizoliuotis septynias dienas nuo simptomų pasireiškimo pradžios. Jei gyvenate kartu su kitais žmonėmis (šeima ar kitais asmenimis), jie taip pat turi likti namie keturiolika dienų, pradedant skaičiuoti nuo šios dienos. Norėdami gauti patarimus ar rekomendacijas sveikatos priežiūros klausimais, pasinaudokite [NHS 111 internetine koronaviruso tarnyba](#).

Ar mano darbdavys turi man mokėti, kol aš sergu ar turiu saviizoliuotis?

Jeigu jūs turite kurį laiką nedirbti dėl koronaviruso (COVID-19), nes sergate arba turite saviizoliuotis, ir negalite dirbti iš namų - turite pasidomėti, kokia finansinę paramą galite gauti. Jei jūsų darbdavys darbo vietoje yra nustatęs koronaviruso (COVID-19) politiką, joje turi būti pateikta informacija apie paramą, kurią jis yra pasiruošęs suteikti. Kitu atveju, patikrinkite, ar jums pagal sutartį priklauso ligos pašalpa - informacija apie šią ligos pašalpą, viršijančią įstatymų nustatytą minimumą, turi būti nurodyta jūsų darbo sutartyje.

Net jei jūsų darbdavys pagal sutartį nėra įsipareigojęs mokėti ligos pašalpos, jums gali priklausyti įstatymais numatyta ligos pašalpa (SSP), su sąlyga, kad atitinkate reikalavimus. Tai yra:

- Turite būti sudarę darbo sutartį su darbdaviu ir
- Turite uždirbti vidutiniškai bent 118 £ per savaitę.

Jei jums pasireiškė koronaviruso simptomai arba jei saviizoliavotės, nes kažkam jūsų namuose pasireiškė simptomai, turite kuo greičiau pranešti apie tai savo darbdaviui. Pagal įstatymą įstatymais numatytą ligos pašalpą dabar galima mokėti ne nuo ketvirtos, o nuo pirmos dienos.

Jei jums priklauso įstatymais numatyta ligos pašalpa, jūsų ligos ar saviizoliacijos laikotarpiu jūsų darbdavys turės mokėti jums po 95,85 £ per savaitę. Įstatymais numatyta ligos pašalpa jums gali būti mokama iki 28 savaitių.

Pagal mano darbo sutartį, aš turiu teisę gauti papildomą ligos pašalpą. Ar mano darbdavys turi man ją mokėti, jei aš saviizoliuojuosi?

Jei jūs turite saviizoliuotis dėl to, kad kažkam jūsų namuose pasireiškė koronaviruso simptomai, jūsų darbdavys yra teisiškai įpareigotas jums mokėti tik įstatymais numatytą ligos pašalpą. Jis gali pasirinkti šiuo laikotarpiu jums mokėti ir ligos pašalpą pagal sutartį, bet to daryti neprivalo.

Jei jums pasireikštų koronaviruso simptomai, tada jums priklausytų įstatymais numatyta ligos pašalpa ir papildoma ligos pašalpa pagal sutartį.

Jei jūs turite saviizoliuotis, nes vyriausybė nustatė, kad jums reikia ypatingai saugotis, jums taip pat priklausys įstatymais numatyta ligos pašalpa.

Aš dirbu ne visą darbo dieną. Ar nuo to priklausys įstatymais numatytos ligos pašalpos suma?

Ne. Jei jums priklauso įstatymais numatyta ligos pašalpa, jūsų darbdavys privalo mokėti jums 95,85 £ per savaitę.

O jei man nepriklauso įstatymais numatyta ligos pašalpa?

Jums gali nepriklausyti įstatymais numatyta ligos pašalpa, jei jūs neatitinkate atlyginimo reikalavimų ar dėl įvairių kitų priežasčių. Šiuo atveju, jūs turite apsvarstyti galimybę prašyti UC (Universalus Kredito) bei ESA (Darbo ir Paramos Pašalpos). Atkreipkite dėmesį, kad išmokų klausimas yra labai sudėtingas. Mes primygtinai raginame, prieš kreipiantis dėl šių išmokų, pasitarti su specialistu, ypač, jei jūs jau kreipiatės dėl kitų išmokų. Nemokamą specialisto patarimą dėl išmokų gausite, paskambinę į ŠA Teisės centrą telefonu **(028) 9024 4401** ir pasikalbėję su vienu iš mūsų socialinės apsaugos konsultantų.

Universalusis kreditas yra išmoka, skirta padėti jums padengti pragyvenimo išlaidas. Jis yra mokamas kas mėnesį, bet, pateikę prašymą, turėsite palaukti penkias savaites, tik tada pradėsite gauti išmokas. Galite kreiptis dėl subsidijos iš Šiaurės Airijos UC nenumatytų atvejų fondo, kad padėtų jums šiuo laikotarpiu. Taip pat galima prašyti išankstinės UC išmokos - tačiau, skirtingai nei nenumatytų atvejų fondas, šį avansą reikės gražinti.

Jūsų gauta UC suma priklausys nuo jūsų ir jūsų partnerio, jei toks yra, aplinkybių. Galite gauti didesnę sumą, jei atitikssite kitus kriterijus, pavyzdžiui, jei auginate vaikus ar turite negalią. Jei jūsų partneris turi daugiau nei 16 000 £ santaupų, jums UC nepriklausys.

„Naujo tipo“ ECA - tai išmoka, skirta padėti padengti jūsų pragyvenimo išlaidas, jei jūs negalite dirbti. Ją galite gauti, jei jūs:

- Nesate sulaukę įstatymais nustatyto pensijinio amžiaus – [čia galite pasitikrinti, ar jums taikoma](#).
- Per paskutinius du - tris metus sumokėjote pakankamai valstybinio draudimo įmokų (NIC).

Kol bus vertinamas jūsų prašymas, jūs gausite ESA „įvertinimo sumą“. Ji sieks iki 73,10 £ per savaitę, jei esate vyresni nei 25 metų, arba iki 57,90 £ per savaitę, jei esate jaunesni nei 25 metų. Po to jūs tikriausiai gausite iki 111,65 £ per savaitę.

Galite [kreiptis dėl UC čia](#). Norėdami prašyti ESA, jūs turite kreiptis į Šiaurės Airijos darbo ir paramos pašalpos centrą telefonu 0800 085 6318. Daugiau informacijos apie prašymo dėl ESA pateikimą [rasite čia](#).

Gavau laišką, kuriame man patariama „ypatingai saugotis“.

Ar mano darbdavys turi man mokėti?

Ne, jei taip nutinka, jūsų darbdavys neturi jums mokėti. Galite paprašyti, kad jus išleistų neapmokamų atostogų arba priverstinių atostogų. Daugiau informacijos apie vyriausybės sudarytą priverstinių atostogų schemą [rasite žemiau](#). Taip pat vyriausybė pateikė rekomendacijas, kad tie, kurie „ypatingai saugosi“, gali kreiptis dėl įstatymais numatytos ligos pašalpos.

Aš gyvenu su žmogumi, kuris turi ypatingai saugotis, bet mano darbdavys reikalauja, kad eičiau į darbą. Ką man daryti?

Deja, nėra parengtų specialių rekomendacijų tiems, kurie gyvena su asmeniu, kuris turi ypatingai saugotis. Šioje situacijoje mes patartume jums pasikalbėti su savo darbdaviu ir pabandyti priimti jums abiem priimtina sprendimą. Pavyzdžiui, jūs galite paprašyti neapmokamo nedarbo laiko - paprastų neapmokamų atostogų arba atostogų dėl prižiūrimo asmens. Taip pat galite prašyti, kad jus įtrauktų į priverstinių atostogų schemą. Daugiau informacijos apie vyriausybės numatytą priverstinių atostogų schemą [nurodyta žemiau](#).

Mano darbdavys nemano, kad man reikia saviizoliuotis.

Kaip jam tai įrodyti?

Jei jūs turite pateikti įrodymus savo darbdaviui, galite gauti pranešimą apie saviizoliaciją iš [NHS 111 tiesioginės koronaviruso tarnybos](#).

Manau, kad galiu būti ypač pažeidžiamas viruso, ką turi daryti mano darbdavys?

Vyriausybė išleido rekomendacijas, kuriomis primygtinai rekomenduojama žmonėms, kuriems kyla didesnis pavojus užsikrėsti koronavirusu (COVID-19), imtis griežtų atstumo laikymosi priemonių. Tai apima, bet neapsiriboja, šiais asmenimis:

- Sergantys lėtinėmis ligomis, pavyzdžiui, astma, diabetu ar širdies ligomis, kurių imuninė sistema yra nusilpusi ar nuslopinta.
- Nėščios moterys.
- 70 metų ir vyresni asmenys.
- Besirūpinantys ligoniu, kurias kyla didesnė rizika.

Darbdaviai turi būti ypatingai atsargūs ir imtis papildomų priemonių, siekiant apsaugoti ypač pažeidžiamus darbuotojus. Turi būti leidžiama dirbti iš namų, jei tai įmanoma. Geriausia parašyti arba pasikalbėti apie tai su savo darbdaviu. Kitu atveju, jūsų

darbdavys turi imtis priemonių, siekiant užtikrinti kuo saugesnę darbo vietą. Tai gali būti papildomos vietos automobilių stovėjimui suteikimas, kad darbuotojams nereikėtų naudotis viešuoju transportu, arba lankstaus darbo laiko įvedimas, kad darbuotojai neturėtų važinėti į darbą piko valandomis.

Jei vis tiek nenorite eiti į darbą, galite susitarti su darbdaviu dėl laikino nėjimo į darbą, pavyzdžiui, atostogų arba neapmokamų atostogų. Jūsų darbdavys gali nesutikti su tuo, ir, jei neateisite į darbą be darbdavio sutikimo, jums gali grėsti drausminės nuobaudos.

Versle iškilo sunkumų, todėl aš nerimauju, kad galiu netekti darbo. Ką man daryti?

JK vyriausybė ir ŠA vykdomoji valdžia paskelbė paramos verslui priemones, įskaitant kainų ir mokesčių sumažinimą, paskolų schemas ir subsidijų schemas, siekiant padengti atlyginimams reikalingas išlaidas. Įsitikinkite, ar jūsų darbdavys žino apie teikiamą paramą. Informaciją apie paramos verslams galimybes Šiaurės Airijoje [rasite čia](#).

Mano darbdavys informavo, kad protrūkio metu jis planuoja mane išleisti priverstinių atostogų. Ką tai reiškia?

Priverstinių atostogų išleistų darbuotojų darbas yra sustabdomas tam tikram laikotarpiui. Tai nėra tas pats, kas būti laikinai ar galutinai atleistam iš darbo - jūs busite darbuotojų sąrašuose ir gausite tokiems darbuotojams skirtas išmokas, o pasibaigus šiam periodui, toliau dirbsite apmokamą darbą.

Kol būsite priverstinėse atostogose, darbdavys iš JK vyriausybės skirtų subsidijų mokės jums iki 80 % jūsų įprasto atlyginimo (iki 2500 £ per mėnesį). Jei nori, darbdavys gali „ pridėti“ šią sumą prie įprasto jūsų atlyginimo, bet jis to daryti neprivalo.

Šios lėšos yra skiriamos iš JK vyriausybės [darbo vietų išsaugojimo koronaviruso protrūkio metu schemas](#). Ši schema veikia nuo 2020 m. kovo 1 d. mažiausiai keturis mėnesius, bet prireikus, bus pratęsta.

Norėdami gauti subsidiją, darbdaviai raštu (paprastu ar elektroniniu laišku) turi patvirtinti, kad jūs buvote išleisti priverstinių atostogų. Jūsų darbdavys negali išleisti jūsų priverstinių atostogų be jūsų sutikimo, bet jūs turite pateikti raštišką atsakymą. Raštiškame jūsų darbdavio pranešime turi būti nurodytas sutikimas, kad priverstinių atostogų metu jūs nedirbsite savo darbdaviui. Šis pranešimas turi būti saugomas penkerius metus. Pagal geriausią praktiką, darbdavys ir darbuotojas turi pasirašyti raštišką susitarimą dėl priverstinių atostogų.

Aš buvau išleistas priverstinių atostogų. Ar šiuo laikotarpiu galiu dirbti savo darbdaviui?

Ne. Priverstinių atostogų metu dirbdami savo darbdaviui, galite nebeatitikti tinkamumo schemai reikalavimų. Tačiau, jei jūsų sutarties sąlygos leidžia, išėję priverstinių atostogų, galite susirasti naują darbą.

Galite dalyvauti savanoriškoje veikloje, jei jos metu neteikiate paslaugų ir neuždirbate pinigų savo darbdaviui. Jei galiojančios visuomenės sveikatos rekomendacijos leidžia, priverstinių atostogų metu jūsų darbdavys gali padėti jums rasti naują darbą ar savanorišką veiklą.

Galite dalyvauti mokymuose, jei jų metu neteikiate paslaugų ir neuždirbate pinigų savo darbdaviui. Jei jūsų darbdavys prašo dalyvauti mokymuose, už šį laiką jums turi būti mokama bent atitinkama minimalaus atlyginimo dydžio suma. Daugeliu atveju, jūsų priverstinių atostogų išmokos padengs tai - bet, jeigu ne, jūsų darbdavys privalo mokėti papildomą atlyginimą.

Aš buvau išleistas priverstinių atostogų. Ar mano darbdavys gali nutraukti šias atostogas, atsiradus darbui? Ar pabaigus šį darbą, galiu būti vėl įtrauktas į priverstinių atostogų schemą?

Taip, jei tenkinamos atitinkamos sąlygos.

Tam, kad atitiktų schemos reikalavimus, darbuotojai turi būti priverstinėse atostogose mažiausiai tris savaites. Todėl, jei jūsų darbdavys rado jums darbo po trijų savaitių priverstinių atostogų, jis gali išregistruoti jus iš schemos ir grąžinti į darbą. Jei jūs grįžote į darbą, nepraėjus trimis savaitėmis, jūs neturėsite teisės gauti išmokų pagal schemą.

Taip pat nedraudžiama darbdaviams išleisti darbuotojus priverstinių atostogų ir vėl priimti į darbą, jei jie laikosi nustatytų terminų. Tai gali būti taikoma, pavyzdžiui, jei paprastai jūs atliekate darbą dviese, bet protrūkio metu darbdaviui yra reikalingas tik vienas darbuotojais. Šiuo atveju, jūs ir jūsų kolega galite keistis, tris savaites išeidami priverstinių atostogų, tada tris savaites dirbdami ir t.t.

Dalį savo atlyginimo uždirbu iš komisinių. Ar galiu būti įtrauktas į schemą?

Jei sutartyje yra nurodyta tam tikra komisinių suma, jūsų darbdavys gali prašyti, kad jie būtų kompensuojami pagal šią schemą. Tačiau didžioji dalis kitų komisinių ar darbdavio nuožiūra mokamų premijų nebus kompensuojamos. Todėl, jei jūs esate, pavyzdžiui, pardavėjas, kuris gauna procentą nuo parduotų prekių, jums nebus taikoma ši schema. Taip pat, jei dalį atlyginimo uždirbate iš arbatpinigių, schema nebus taikoma, išskyrus tada, jei tam tikra suma yra nurodyta darbo sutartyje.

Dirbu dviejuose darbuose ne visą darbo dieną. Ar mane vis tiek galima įtraukti į priverstinių atostogų schemą?

Taip, jei jums yra mokama pagal PAYE schemą (mokesčiai mokami nuo gaunamų pajamų). Kiekvienas darbdavys, kuriam dirbate, turi atskirai nurodyti jus, kaip priverstinių atostogų išleistą darbuotoją, ir pateikti prašymą įtraukti jus į schemą. Be to, galite būti išleisti priverstinių atostogų viename darbe, o kitame toliau dirbti.

Aš buvau išleistas priverstinių atostogų. Ar galiu pradėti dirbti kitur?

Jei leidžia su jus priverstinių atostogų išleidusia organizacija sudaryta darbo sutartis, galite pradėti dirbti kitur.

Aš buvau išleistas priverstinių atostogų. Ar tai paveiks mano teisę į išmokas?

Gali paveikti, priklausomai nuo aplinkybių.

Norėdami gauti nemokamą ir nešališką konsultaciją visais socialinės rūpybos sistemos aspektais, skambinkite 028 9024 4401 ir paprašykite sujungti su socialinės apsaugos konsultantu.

Aš buvau išleistas priverstinių atostogų, bet 80 % mano įprasto atlyginimo nepakanka pragyventi. Ar galiu prašyti pašalpos?

Taip, priklausomai nuo aplinkybių, galite prašyti pašalpos. Prieš pateikiant prašymą pašalpai gauti, primygtinai rekomenduojame kreiptis į specialistą.

ŠA Teisės centras siūlo nemokamas ir nešališkas konsultacijas dėl prašymų pašalpai gauti – norėdami susitarti dėl atgalinio skambučio, skambinkite telefonu 028 9024 4401 ir paprašykite sujungti su socialinės apsaugos konsultantu.

Esu laikinasis darbuotojas arba dirbu pagal neapibrėžto darbo laiko sutartį (Zero-Hours Contract). Ar galiu būti įtrauktas į priverstinių atostogų schemą?

Taip. Jei jūs buvote įtraukti į jūsų darbdavio PAYE schemą (mokesčiai mokami nuo gaunamų pajamų) 2020 m. kovo 19 d. ar anksčiau ir iki šios dienos jūsų darbdavys pateikė HMRC (Mokesčių inspekcijai) laiku ir teisingą informaciją apie tai, į šią schemą įtraukiami pagal įvairias sutartis dirbantys darbuotojai, įskaitant:

- Visą darbo dieną dirbantys darbuotojai.

- Ne visą darbo dieną dirbantys darbuotojai.
- Laikinieji darbuotojai.
- Pagal lanksčias ar neapibrėžto laiko darbo sutartis dirbantys darbuotojai.

Mano darbdavys atleido mane iš darbo dėl koronaviruso protrūkio. Ar jis gali pasamdyti mane iš naujo ir įtraukti į priverstinių atostogų schemą?

Taip, priklausomai nuo tam tikrų sąlygų.

Jei jus atleido ar jūs nustojote dirbti savo darbdaviui nuo 2020 m. vasario 28 d. iki 2020 m. kovo 19 d., jūsų darbdavys gali jus pasamdyti iš naujo ir išleisti priverstinių atostogų. Kad atitiktų reikalavimus, jūsų darbdavys turėjo mokėti jums pagal PAYE schemą (mokesčiai mokami nuo gaunamų pajamų) ir būti pateikęs laiku ir teisingą informaciją (RTI) 2020 m. vasario 28 d. ar anksčiau.

Jei jus atleido ar jūs nustojote dirbti savo darbdaviui po 2020 m. kovo 19 d., jūsų darbdavys gali jus pasamdyti iš naujo ir išleisti priverstinių atostogų. Kad atitiktų reikalavimus, jūsų darbdavys turėjo mokėti jums pagal PAYE (mokesčiai mokami nuo gaunamų pajamų) ir turėjo būti pateikęs laiku ir teisingą informaciją (RTI) 2020 m. kovo 19 d. ar anksčiau.

Dirbau pagal terminuotą darbo sutartį, kuri baigėsi, ir dabar esu bedarbis. Ar gali mano buvęs darbdavys išleisti mane priverstinių atostogų?

Taip, priklausomai nuo tam tikrų sąlygų.

Jei dirbote pagal terminuotą darbo sutartį, jūsų buvęs darbdavys gali iš naujo jus įdarbinti, priverstinai išleisti atostogų ir pateikti už jus paraišką, jeigu jūsų sutartis baigėsi po:

- 2020 m. vasario 28 d., o RTI (laiku ir teisinga informacija) apie mokėjimą jums buvo pateikta HMCR 2020 m. vasario 28 d. ar anksčiau.
- 2020 m. kovo 19 d., o RTI (laiku ir teisinga informacija) apie mokėjimą jums buvo pateikta HMCR 2020 m. kovo 19 d. ar anksčiau.

Jei jūsų terminuota darbo sutartis dar nesibaigė, jūsų darbdavys gali ją pratęsti ar atnaujinti. Jūsų darbdavys gali pateikti paraišką už jus, jei RTI (laiku ir teisinga informacija) apie mokėjimą jums buvo pateikta HMCR 2020 m. kovo 19 d. ar anksčiau. Jeigu jūsų sutartis prasidėjo ir baigėsi tarp 2020 m. vasario 28 d. ir 2020 m. kovo 19 d., jūs negalite būti įtraukti į šią schemą. Tai nėra taikoma tik darbuotojams, dirbantiems pagal terminuotas sutartis, tas pats taikoma ir pagal kitas sutartis dirbantiems darbuotojams.

Pradėjau dirbti naujame darbe nuo kovo 19 d. Ar gali mano naujas darbdavys įtraukti mane į priverstinių atostogų schemą?

Ne. Kad jums būtų taikoma schema, turite būti įtraukti į savo naujojo darbdavio PAYE schemą (mokesčiai mokami nuo gaunamų pajamų) iki 2020 m. kovo 19 d., o jūsų darbdavys iki šios dienos privalo būti pateikęs tikrą laiką informaciją HMRC. Jei paaiškėjo, kad savo naujame darbe negalite pasinaudoti priverstinių atostogų schema, galite paprašyti savo senojo darbdavio jus vėl priimti į darbą ir įtraukti į šią schemą. Atkreipkite dėmesį, kad tai bus jūsų darbdavio pasirinkimas.

Atsakomybės apribojimas

Nors buvo dedamos visos pastangos, siekiant užtikrinti, kad Teisės centro leidiniuose pateikta informacija būtų tiksli, mes nesame atsakingi už bet kokius netikslumus ar dėl jų kilusias pasekmes. Šiame dokumente pateikta informacija neturi būti laikoma visišku ir vienareikšmiu įstatymų išaiškinimu.

ŠA Teisės centras veikia tik Šiaurės Airijoje. Šiame dokumente esanti informacija yra taikoma tik pagal Šiaurės Airijos įstatymus.

Skaitydami ŠA Teisės centro dokumentus, atkreipkite dėmesį į jų paskelbimo datą, kadangi nuo to laiko įstatymai gali būti pasikeitę.

© Law Centre NI 2020